

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/100/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7707205703
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Cakoci
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2012:7707205703.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Cakociho a sudcov JUDr. Petra Tutka a JUDr. Jána Slobodníka, v právnej veci žalobcu D.. R. U., F.. XX.XX.XXXX, T. E., D.. E. Č.. XXXX/XX, proti žalovanému Okresnému stavebnému bytovému družstvu Michalovce, so sídlom v Michalovciach, Plynárska č. 1, zastúpenému JUDr. Slavomírom Kučmášom, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v Michalovciach, Plynárska 1, o určenie neplatnosti rozhodnutia žalovaného a určenie neexistencie povinnosti platiť poplatkov z omeškania, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 11.01.2011 č.k. 4C/10/2007-219 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o čiastočnom zamietnutí žaloby.

M e n í rozsudok vo výroku o zastavení konania tak, že určuje, že žalobca nemá povinnosť platiť žalovanému poplatkov z omeškania z nárokov za obdobie od 26.04.2004 do 26.04.2007.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu v časti určenia neplatnosti rozhodnutia žalovaného o účtovaní a vymáhaní 2,5 %-ého poplatku z omeškania resp. pokuty z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do zaplatenia. Zároveň súd zastavil konanie v časti určenia, že žalobca nie je povinný tieto platby žalovanému zaplatiť po dobu 3 rokov pred podaním žaloby. Nepriznal účastníkom náhradu trov konania.

Týmto rozsudkom súdu prvého stupňa rozhodol o nároku žalobcu, ktorý tento vyšpecifikoval počas konania tak, že žiadal určiť, že rozhodnutia žalovaného o účtovaní a vymáhaní 2,5 promile poplatku z omeškania resp. pokuty z omeškania, resp. poplatku z omeškania 0,5 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania, to všetko od 01.01.2003 do zaplatenia sú absolútne neplatné a žalobca nie je povinný tieto platby zaplatiť žalovanému po dobu 3 rokov späťne od podania žaloby.

Rozsudok odôvodnil súd prvého stupňa tým, že z formulácie nároku žalobcu vyplýva, že tento sa týka jednak určenia neplatnosti rozhodnutia žalovaného o uplatňovaní poplatku z omeškania a jednak negatívneho vymedzenia povinnosti žalobcu platiť žalovanému poplatkov z omeškania. Takto formulované nároky majú znaky dvoch samostatných nárokov, predovšetkým z hľadiska toho, že aj nedôvodnosť prvého z nich, teda nároku na určenie neplatnosti rozhodnutia žalovaného nemusí mať za následok aj nedôvodnosť druhého nároku ohľadne povinnosti žalobcu platiť žalovanému poplatkov z omeškania. Poplatok z omeškania ako príslušenstvo peňažnej pohľadávky totiž nemá svoj základ v konkrétnom rozhodnutí žalovaného, ale má základ v konkrétnom právnom predpise. Poukázal na to, že použitie poplatku z omeškania pripadá do úvahy iba v prípadoch, kde to Občiansky zákonník

konkrétne vymedzuje. Konštatoval, že žalobca nesporne nie je nájomcom bytu, ale jeho vlastníkom, pričom ust. § 697 Občianskeho zákonníka predpokladá povinnosť platiť prenajímateľovi poplatok z omeškania iba u nájomcu v prípade, že tento nezaplatí nájomné alebo úhradu za plnenia poskytované s užívaním bytu do 5 dní po jej splatnosti. Mal teda za to, že na žalobcu ako vlastníka bytu sa táto právna úprava nevzťahuje, a teda niet ani právneho základu pre záver o tom, že žalobca je povinný žalovanému platiť poplatok z omeškania. Pri týchto právnych záveroch sa súd prvého stupňa odvolával na právny názor vyslovený odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení zo dňa 14.05.2009 pod č.k. 1Co/112/2008-103.

S poukazom na ust. § 80 písm. c) O.s.p. súd prvého stupňa zamietol žalobu v časti určenia, že rozhodnutie žalovaného účtovania o vymáhaní poplatku z omeškania, resp. pokuty z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do zaplatenia je neplatné z dôvodu, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na takomto určení. Mal za to, že rozhodnutie predstavenstva žalovaného nezaväzuje k povinnosti platiť poplatok z omeškania a táto povinnosť pre neho nevyplýva ani zo žiadneho právneho predpisu.

Žalobu v časti o určenie, že žalobca nie je povinný tieto platby žalovanému platiť po dobu troch rokov pred podaním žaloby, súd prvého stupňa zamietol s poukazom na to, že žaloba bola podaná dňa 26.04.2007, pričom v rozsudku vydanom v konaní pred Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp.zn. 8C/149/2004 bol uplatnený nárok za obdobie od 01.03.2001 do 31.12.2003 v časti istiny a v tomto rozsudku je uvedené, že žalovaný má naďalej platiť poplatok z omeškania. Súd prvého stupňa majúc za to, že v danom prípade ide o prekážku rozsúdenej veci, ktorá mu bráni aby vo veci konal v časti ohľadom nároku, že žalobca nie je povinný platiť žalovanému poplatok z omeškania, resp. pokuty z omeškania za obdobie od 01.01.2003 do zaplatenia, a preto konanie v tejto časti podľa § 104 O.s.p. zastavil.

Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 150 O.s.p. a keď mal za to, že dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie trov konania úspešnému žalovanému, spočívajú v sociálnych a majetkových pomeroch žalobcu, z dôvodu ktorých mu bolo aj priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj v celkových okolnostiach sporu. Bol toho názoru, že takýmto rozhodnutím o trovách konania sa neznižuje majetková sféra žalovaného. Naopak rozhodnutím podľa úspešnosti v konaní by bola dotknutá majetková sféra žalobcu.

Proti rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Tento žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a jeho nároku v celom rozsahu vyhovieť. Svoje odvolanie zakladal na dôvodoch uvedených v ust. § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. s poukazom na omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. V odvolaní uviedol, že prekážka res iudicata rozsudku 8C/149/2004 nebránila, aby súd vo veci konal, pričom od 14.05.2010 peňažná pohľadávka vo výške 57.071,- Sk za obdobie od 01.03.2001 do 31.12.2003 už neexistovala s poukazom na to, že túto uhradil. Ďalej uviedol, že prekážka litispendencie vznikla, ale podľa jeho názoru nezákonným spôsobom a postupom. Mal totiž za to, že súd pochybil tým, že rozsudok nedoručil T. U. ako účastníčke konania, a tento nebol právoplatný a vykonateľný a nemohol sa stať exekučným titulom na peňažné plnenie. V odvolaní ďalej uviedol, že žalovaný aj naďalej žalobcovi účtuje poplatok z omeškania vo výške 2,5 promile denne, a to napriek tomu, že takáto povinnosť u žalobcu neexistuje.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 a 3 O.s.p., na vytyčenom odvolacom pojednávaní doplnil dokazovanie a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

Súd prvého stupňa sa pri zamietavom výroku správne vypořiadal s nedostatkom naliehavého právneho záujmu pri určovacej žalobe o neplatnosť rozhodnutia žalovaného. V časti zastavujúceho výroku však svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom závere o prekážke rozsúdenej veci a v dôsledku toho v tejto časti nesprávne rozhodol.

Odvolací súd (tak ako to konštatoval už v zrušujúcom uznesení zo dňa 14.05.2009 č.k. 1Co/112/2008-103) poukázal na skutočnosť, že zo špecifikácie petitu návrhu žalobcu vyplýva, že tento sa týka jednak určenia neplatnosti rozhodnutia žalovaného o uplatňovaní poplatku z omeškania a jednak negatívneho vymedzenia povinnosti žalobcu platiť žalovanému poplatok z omeškania. Takto formulované nároky majú znaky dvoch samostatných nárokov, predovšetkým z hľadiska toho, že aj nedôvodnosť prvého z nich, teda nároku na určenie neplatnosti právneho úkonu žalovaného, nemusí mať za následok aj nedôvodnosť druhého nároku ohľadne povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanému

poplatok z omeškania. Poplatok z omeškania ako príslušenstvo peňažnej pohľadávky totiž nemá svoj základ v konkrétnom rozhodnutí žalovaného, ale má základ v konkrétnom právnom predpise.

Keďže predmetom konania sú určovacie nároky, je povinnosťou súdu vyporiadať sa v súlade s ust. § 80c O.s.p. s otázkou preukázania naliehavého právneho záujmu na uplatnenom určovacom nároku. Ten je spravidla preukázaný v prípade, keď sa nemožno domáhať priameho plnenia a ak právne postavenie navrhovateľa by bez takéhoto určenia bolo neisté.

V danom prípade je potrebné túto zákonnú podmienku vyvodiť z tohto záveru, či prípadným vyhovením žalobe by sa právne postavenie žalobcu dostalo do výhodnejšej pozície. Aj ohľadne tejto otázky odvolací súd už v zrušujúcom uznesení konštatoval, že žalobca nie je členom družstva žalovaného, a teda na neho sa nemôže vzťahovať ani rozhodnutie žalovaného ako bytového družstva. S poukazom na tieto závery možno konštatovať, že žalobca pri tomto nároku nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti rozhodnutia žalovaného tak, ako to správne súd prvého stupňa konštatoval. Odvolací súd preto považuje za správny výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba v tejto časti zamietnutá a preto ho podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Zostávajúci výrok rozsudku ohľadne druhého nároku žalobcu súd prvého stupňa založil na závere o existencii prekážky konania spočívajúcej v prekážke právoplatne rozsúdenej veci.

Podľa ust. § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že o prekážku právoplatne rozhodnutej veci ide vtedy, ak v novom konaní ide o to isté, o čo išlo v predchádzajúcom rozhodnutí. Musí ísť o totožnosť osôb a aj totožnosť predmetu konania. Prekážku rozsúdenej veci tvorí právoplatné rozhodnutie súdu len v takom rozsahu, v akom sa o predmete konania rozhodlo. Z hľadiska subjektívneho dosahu právoplatnosti rozsudku má tento účinky zásadne voči účastníkom konania, ako aj k všetkým orgánom.

Z obsahu rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 8C/149/2004-94 zo dňa 04.11.2004 vyplýva, že predmetom tohto konania boli nároky Okresného stavebného bytového družstva v Michalovciach voči žalovanému D.. R. U. I. T. U. z titulu neuhradených nedoplatkov za rok 2000, 2002, 2003, ako aj úhrady za výmenu vodomeru spolu v sume 57.071,30 Sk s príslušenstvom z tohto nároku, a to poplatku z omeškania za obdobie od 01.01.2004 do zaplatenia. Je teda zrejmé, že poplatok z omeškania bol v tomto konaní uplatňovaný ako príslušenstvo konkrétneho nároku (za konkrétne obdobie). Aj keď uvedená sankcia môže trvať v prípade pokračovania s omeškaním aj do budúcnosti, je viazaná na konkrétny prisúdený nárok (istinu). Z tohto pohľadu teda nemožno považovať takýto rozsudok za prekážku právoplatne rozsúdenej veci vo vzťahu k inému nároku (za iné obdobie) spolu s ktorým je uplatňované rovnaké príslušenstvo (poplatok z omeškania), a to aj za predpokladu, že omeškanie s úhradou tohto nároku sa bude časovo za určité obdobie prelínať s obdobím z omeškania s úhradou iného právoplatne prisúdeného nároku. Preto ak bol žalobca zaviazaný zaplatiť poplatok z omeškania z prisúdenej istiny 57.071,30 Sk za konkrétne nároky za obdobie trvajúce do 31.12.2003, nie je takýto rozsudok prekážkou právoplatne rozsúdenej veci vo vzťahu k nároku na úhradu istiny za ďalšie obdobie od 01.01.2004 aj s poplatkom z omeškania.

Pokiaľ sa teda žalobca v tomto konaní domáha určenia, že nie je povinný platiť žalovanému poplatok z omeškania z nárokov za obdobie od 26.04.2004 do 26.04.2007 (za obdobie troch rokov pred podaním žaloby), nie je pre takto uplatnený nárok prekážkou právoplatne rozsúdenej veci rozsudok vo veci 8C/149/2004 zo dňa 04.11.2004.

Navyše počas odvolacieho konania vyšlo najavo, že uznesením Najvyššieho súdu SR pod sp.zn. 2Cdo/181/2011 zo dňa 31.10.2011 bolo zrušené uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16.04.2010 sp.zn. 5Co/200/2009, ktorým bolo odmietnuté odvolanie D.. R. U. proti vyššie uvedenému rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 04.11.2004 č.k. 8C/149/2004-94 a vec bola vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Tým by bola odpadla prekážka právoplatne rozsúdenej veci (aj v prípade ak by bola preukázaná) a zmenila by sa na prekážku skôr začatého konania. Vzhľadom na vyššie uvedené závery odvolacieho súdu však nie je daná takáto procesná prekážka.

Odvolací súd preto vychádzajúc zo záveru, že prekážka konania nie je vo veci daná, doplnil vo veci dokazovanie v rozsahu potrebnom predovšetkým pre posúdenie preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcu na takto uplatnenom určovacom nároku, vychádzajúc zo záveru, že tento by bol preukázaný v prípade, pokiaľ by žalovaný vykazoval dlh z titulu poplatku z omeškania aj za omeškanie s nárokmi vzniknutými za vymedzené obdobie troch rokov (od 26.04.2004 do 26.04.2007). Zástupca žalovaného na odvolacom pojednávaní potvrdil, že žalovaný vykazuje žalobcovi dlh aj za uvedené obdobie, a to aj spolu so sankciou za omeškanie vo výške poplatku z omeškania. Za takejto situácie možno konštatovať, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení, že žalovanému nie je povinný uhradiť poplatok z omeškania za nároky za vymedzené obdobie majúca za to, že takýmto vyhovujúcim výrokom by sa žalobca dostal do výhodnejšieho postavenia spočívajúce v tom, že vymedzené obdobie by už žalovaný nemohol voči nemu túto sankciu uplatňovať.

Odvolací súd v tomto smere poukazuje na skutočnosť, že poplatok z omeškania ako sankciu za omeškania s plnením peňažného plnenia možno podľa ust. § 697 Občianskeho zákonníka uplatňovať výlučne od nájomcu bytu pri dlhu na nájomnom a na plneniach s užívaním bytu. Žalobca nepochybne nie je nájomcom sporného bytu ale jeho vlastníkom a preto voči nemu nemožno úspešne uplatňovať takúto sankciu. Vzhľadom k tomu, že žalovaný aj naďalej žalobcovi vykazuje dlh aj z titulu neuhradenia uvedenej sankcie možno konštatovať, že je tu reálna hrozba uplatňovania takejto sankcie aj pred súdom, a preto odvolací súd považuje nárok žalobcu v tejto časti za dôvodný. Výrokom súdu bude totiž žalovaný viazaný v prípade uplatňovania tejto sankcie za obdobie vymedzené v žalobe.

Za nedôvodnú považuje odvolací súd obranu žalovaného spočívajúcu v tvrdení, že za vymedzené obdobie už žalovaný neuplatňuje voči žalovanému z titulu dlhu sankciu spočívajúcu v poplatku z omeškania, ale sankciu z titulu zmluvnej pokuty, avšak v rovnakej výške ako bol vypočítavaný poplatok z omeškania. Odvolací súd má za to, že z prednesu zástupcu žalovaného v tejto otázke je zrejmé, že sankcia spočívajúca v zmluvnej pokute nebola so žalobcom ako zmluvným partnerom dohodnutá, a preto sankciu uplatňovanú v rovnakom rozsahu je potrebné stále považovať za poplatok z omeškania, ktorý má základ v právnom predpise a nie v zmluvnom dojednaní účastníkov.

S poukazom na tieto dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v zostávajúcim výroku zmenil a žalobe v tejto časti vyhovel.

Vzhľadom k tomu, že predmetom odvolacieho rozsudku je v jednej časti aj zmeňujúci výrok rozhodoval odvolací súd aj o trovách prvostupňového konania a rozhodnutie založil na ust. § 142 ods. 2 O.s.p.. Mal totiž za to, že tak žalobca ako aj žalovaný mali v konaní čiastočný úspech a za takejto situácie boli dané podmienky pre rozhodnutie o tom, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.